

Dirbtinio intelekto gamyklos ekonominės vertės Lietuvai analizė

2025 m. gegužės 16 d.

Santrauka

Dirbtinio intelekto (DI) gamyklos įsteigimas finansuojamas iš nacionalinių ir Europos sąjungos lėšų, šiai papildant nacionalinę investiciją 50 proc. intensyvumu. Atliepiant Lietuvos suinteresuotų verslo ir mokslo ekosistemų poreikį, projekto įgyvendinimui reikia **50 mln. Eur** valstybės investicijų. Šios investicijos būtų sustiprintos Europos Sąjungos (ES) ir privačiomis investicijomis. Šioje analizėje paskaičiuoti du investicijų atvejai, kuomet bendra investicijų vertė siekia **100 mln. Eur** ir **400 mln. Eur**. Abejais atvejais valstybė investuoja **50 mln. Eur**.

DI gamyklos įsteigimas Lietuvoje turėtų galimą tiesioginį ir netiesioginį poveikį valstybės ekonomikai (**1 lentelė**):

- **Galimas tiesioginis poveikis:** DI gamyklos pastatymas sukurtų papildomas darbo vietas ir potencialiai užtikrintų papildomas įplaukas į valstybės biudžetą. Apibendrinant, investavus 100 mln. Eur, Lietuvos valstybės biudžetą galimai papildytų **6,82 mln. Eur per metus** (arba **28,18 mln. Eur per metus**, investavus 400 mln. Eur).
- **Galimas netiesioginis poveikis:** DI gamyklos pastatymas Lietuvoje potencialiai leistų daugiau Lietuvos įmonių diegti DI technologijas ir didinti savo darbo našumą. Apibendrinant, remiantis nuosaikiu „Goldman Sachs“ scenarijumi, padidėjęs Lietuvos darbo našumas galėtų užtikrinti papildomą pramonės ir IRT sektorių pridėtinės vertės padidėjimą **vidutiniškai 17,7 mln. Eur iki 2032 m. ir papildomą BVP augimą iki 2032 m. 23,4 mln. Eur**.
- Atitinkamai, valstybinė investicija potencialiai sugeneruotų investuotą 50 mln. sumą mokesčių pavidalu pastačius ir įveiklinus DI gamyklą **2027 m.** pradžioje:
 - iki 2032 m., jei projekto vertė 100 mln. Eur
 - per mažiau nei **dvejus metus**, projekto vertei esant 400 mln. Eur.

Tiesa, būtina atsižvelgti į tai, kad greičiausiai prognozuojamos sumos nebus sumokėtos į valstybės biudžetą papildomai visa apimtimi. Kadangi DI gamyklos darbuotojai, tikėtina, bus atėję iš kitų darbo vietų, likdami jose jie taip pat sumokėtų darbo santykių mokesčius ir PVM vartodami prekes ir paslaugas. Tačiau didesnių mokesčių įplaukų galima tikėtis, nes darbo vietos DI gamykloje būtų itin aukštos pridėtinės vertės, o dalis papildomų talentų būtų pritraukta iš užsienio. Visgi, įvardinti tikslią mokesčių padidėjimo sumą su šiuo metu turima informacija negalima.

1 lentelė: Preliminarus kiekybinis poveikis Lietuvos ekonomikai

Rodiklis	Įverčiai*		
	I scenarijus	II scenarijus	III scenarijus
Potencialus poveikis ekonomikos augimui			
Potencialus našumo (produktyvumo) augimas (Eur/val.) (pridedant prie dabartinio įverčio - 24,2 Eur/val.) iki 2032 m.	0,017 - 0,034 Eur/val.	0,031 - 0,063 Eur/val.	0,036 - 0,073 Eur/val.
Potencialus pramonės pridėtinės vertės augimas (Eur) iki 2032 m.	9,17 - 18,34 mln. Eur	17,03 - 34,06 mln. Eur	19,65 - 39,30 mln. Eur
Potencialus IRT sektoriaus pridėtinės vertės augimas (Eur) iki 2032 m.	2,66 - 5,32 mln. Eur	4,94 - 9,88 mln. Eur	5,70 - 11,40 mln. Eur
Potencialus BVP augimas (Eur) iki 2032 m.	15,6 - 31,2 mln. Eur	23,4 - 46,8 mln. Eur	31,2 - 62,3 mln. Eur
Potencialus darbo vietų skaičiaus augimas			
Dirbtinio intelekto gamykloje potencialiai sukuriama darbo vietos (vnt.) su 100 mln. ir 400 mln. projekto verte	120		500
Potencialus poveikis viešiesiems finansams			
Galimos papildomos įplaukos į valstybės biudžetą per metus: darbo santykių mokesčiai (Eur)	2,44 mln. Eur		10,17 mln. Eur
Galimos papildomos įplaukos į valstybės biudžetą per metus: PVM mokestis (Eur)	3,09 mln. Eur		12,87 mln. Eur
Galimos papildomos įplaukos į valstybės biudžetą per metus: pelno mokestis (Eur)	1,29 mln. Eur		5,14 mln. Eur

Šaltinis: VŠĮ „Inovacijų agentūra“, remiantis „Goldman Sachs“, „Unicorns Lithuania“ ir VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ prielaidomis ir formulėmis.

***Pastaba:** pateikti įverčiai yra preliminarūs ir apskaičiuoti remiantis kitų institucijų pateiktomis prielaidomis bei formulėmis, todėl negali būti vertinami kaip galutiniai ar oficialūs duomenys ir nėra laikomi įsipareigojančia informacija priimanč sprendimus.

Toliau šiame dokumente yra išsamiau pristatomas potencialus DI gamyklos įsteigimo poveikis trimis Lietuvos sritims: 1) ekonomikos augimui, 2) darbo vietų skaičiaus augimui ir 3) viešiesiems finansams.

DI srityje numatomas bendras metinio augimo koeficientas (angl. CAGR) iki 2030 siekia 36.6 proc., todėl jis gali būti laikomas itin tinkamu sektoriumi investicijoms.

Generatyvinio dirbtinio intelekto rizikos kapitalo investicijos 2024 m. siekė apie 44 mlrd. Eur visame pasaulyje, tačiau tik 3,8 mlrd. Eur (9 proc.) buvo nukreipta į Europą. Lietuvai atiteko tik 0,2 proc. (88 mln. Eur.) šio Europos finansavimo, nors ji sudaro apie 0,5 proc. visos ES ekonomikos. Šiaurės šalys taip pat atsilieka: užsitikrino tik 3 proc. finansavimo 2024 m., nors jos sudaro 7 proc. europinio BVP.¹

¹ Unicorns tyrimas [The AI innovation opportunity](#)

1. Potencialus poveikis ekonomikos augimui

1.1. Darbo našumo (produktyvumo) augimas

DI gamyklos įsteigimas Lietuvoje potencialiai užtikrintų didesnę DI technologijų prieinamumą, kuris leistų daugiau Lietuvos įmonių jas įdiegti ir didinti savo produktyvumą, kuriam pridėtinę vertę bei prisidėti prie valstybės bendrojo vidaus produkto (BVP) augimo. Remiantis „Goldman Sachs“ vertinimu², jeigu 10–20 proc. įmonių įdiegtų pažangius DI sprendimus, jų produktyvumas galėtų papildomai iki 2032 m. padidėti nuo 0,7 iki 1,3 proc., o JAV pavyzdžiu remiantis – net iki 1,5 proc. Tokiu atveju:

- **Bendras Lietuvos darbo našumas (produktyvumas), 2023 m. siekiantis 24,2 Eur/ val.³, iki 2032 m. galėtų papildomai augti nuo maždaug 0,02 Eur iki 0,04 Eur (jei DI sprendimus įsidiegtų 10 proc. įmonių) arba nuo 0,03 Eur iki 0,07 Eur (jei 20 proc. įmonių).**

1.2. Pridėtinės vertės augimas

Didėjantis valstybės našumas (produktyvumas) galėtų sąlygoti ir didėjantį atskirų sektorių (pavyzdžiui, pramonės ir IRT) sukuriamą pridėtinę vertę. Tokiu atveju:

- **Lietuvos pramonės sektoriaus pridėtinė vertė (2024 m. siekusi 13,1 mlrd. Eur) potencialiai galėtų papildomai augti nuo maždaug 9 mln. iki 20 mln. Eur (jei DI sprendimus įsidiegtų 10 proc. įmonių) arba nuo 18 mln. iki 39 mln. Eur (jei 20 proc. įmonių).**
- **Lietuvos informacinių ir ryšių technologijų (IRT) sektoriaus pridėtinė vertė (2024 m. siekusi 3,8 mlrd. Eur) potencialiai galėtų papildomai augti nuo maždaug 2,7 mln. Eur iki 5,7 mln. Eur (jei DI sprendimus įsidiegtų 10 proc. įmonių) arba nuo 5,3 mln. Eur iki 11,4 mln. Eur (jei 20 proc. įmonių).**

1.3. BVP augimas

Augantis darbo produktyvumas galėtų teigiamai atsiliiepti ir visos šalies ekonomikai. Remiantis „Goldman Sachs“ vertinimu, valstybės BVP, 10–20 proc. įmonių įsidiegus pažangius DI sprendimus, galėtų papildomai iki 2032 m. padidėti nuo 0,2 iki 0,3 proc., o JAV atveju – net iki 0,4 proc. Tai reikštų, kad:

- **Lietuvos BVP iki 2032 m. galėtų papildomai augti nuo maždaug 15,6 mln. Eur iki 31,2 mln. Eur (jei DI sprendimus įsidiegtų 10 proc. įmonių) arba nuo 31,2 mln. Eur iki 62,3 mln. Eur (jei 20 proc. įmonių) (2 lentelė).**

² Goldman Sachs. (2023). *AI may start to boost US GDP in 2027*. Prieiga:

<https://www.goldmansachs.com/insights/articles/ai-may-start-to-boost-us-gdp-in-2027.html>

³ Valstybės duomenų agentūra. (2025). *Darbo našumas*. Prieiga: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?indicator=S7R222#/>

2 lentelė. Preliminarus Lietuvos ekonominių rodiklių papildomo potencialaus reikšmių augimo iki 2032 m. skaičiavimai, remiantis Goldman Sachs vertinimu

Rodiklis	Dabartinė žinoma vertė	Scenarijus	10 proc. įmonių	20 proc. įmonių
Pramonės sektoriaus pridėtinė vertė	13,1 mlrd. Eur	0,70%	9,17 mln. Eur	18,34 mln. Eur
		1,30%	17,03 mln. Eur	34,06 mln. Eur
		1,50%	19,65 mln. Eur	39,30 mln. Eur
IRT sektoriaus pridėtinė vertė	3,8 mlrd. Eur	0,70%	2,66 mln. Eur	5,32 mln. Eur
		1,30%	4,94 mln. Eur	9,88 mln. Eur
		1,50%	5,70 mln. Eur	11,40 mln. Eur
BVP	77,9 mlrd. Eur	0,20%	15,6 mln. Eur	31,2 mln. Eur
		0,30%	23,4 mln. Eur	46,8 mln. Eur
		0,40%	31,2 mln. Eur	62,3 mln. Eur
Produktyvumas	24,2 Eur/val.	0,70%	0,017 Eur/val.	0,034 Eur/val.
		1,30%	0,031 Eur/val.	0,063 Eur/val.
		1,50%	0,036 Eur/val.	0,073 Eur/val.

Šaltinis: VŠĮ „Inovacijų agentūra“, remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis ir „Goldman Sachs“ vertinimu.

Pastaba: skaičiavimai atlikti remiantis skirtingais scenarijais. Pavyzdžiui, Goldman Sachs savo vertinime pateikia tris potencialius augimo koeficientus: minimalų, maksimalų bei potencialiai taikomą JAV. Taip pat, skaičiavimai skiriasi priklausomai nuo to, kiek įmonių (10 proc. arba 20 proc.) potencialiai įsidięgtų pažangius DI sprendimus. Taikoma skaičiavimo formulė: $dabartinė\ vertė \times įmonių\ dalis\ (proc.) \times scenarijus\ (proc.)$.

Pažymėtina, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerijos (EIMIN) bei VŠĮ „Inovacijų agentūros“ atlikta apklausa rodo išankstinį susidomėjimą DI gamyklos paslaugomis. Ketinimą naudotis būsimomis paslaugomis jau yra išreiškusios tokios įmonės kaip „Teltonika“, „NeuroTechnology“, „Ignitis“, „LTG“, „Avia Solutions Group“, AB Lietuvos radijo ir televizijos centras bei „Tesonet“. Šių įmonių bendra apyvarta sudaro apie 8 proc. visos pramonės ir IRT sektorių sukuriamos pridėtinės vertės, todėl galima teigti, kad DI gamykla galėtų turėti tiesioginį poveikį reikšmingai daliai šalies įmonių. Kadangi įmonių sąrašas nėra baigtinis, tikėtina, kad realus susidomėjimas ateityje tik augs.

2. Potencialus darbo vietų skaičiaus augimas

Įkūrus DI gamyklą Lietuvoje, bendrai projekto vertei esant 100 mln. Eur, **planuojama sukurti apie 120 aukštos pridėtinės vertės darbo vietų**, o didesnio – 400 mln. Eur projekto atveju – **net iki 500 tokių darbo vietų**. Vidutinis darbuotojų atlyginimas gamykloje numatomas apie 4200 Eur per mėnesį, kas galėtų potencialiai viršyti Vilniaus savivaldybės vidurkį (4 108 Eur). Šie skaičiavimai paremti „Investuok Lietuvoje“ metodika, kuri vertina aukštos pridėtinės vertės darbo vietas ir projekto atsiperkamumą. Taip pat, atsižvelgiant į startuolių sektoriaus atlyginimus (maždaug 4600 Eur), darbo vietų skaičius gali šiek tiek skirtis, bet išlikti panašus.

3. Potencialus poveikis viešiesiems finansams

3.1. Darbo santykių mokestis

Lietuvoje įkūrus DI gamyklą, priklausomai nuo projekto dydžio, potencialiai būtų sukurta nuo 120 iki 500 darbo vietų DI gamykloje (žr. [2 šio dokumento skyrių](#)). Remiantis SODRA [skaičiuoklėje](#) pateiktais darbo santykių mokesčiais ir vidutiniu atlyginimu Vilniaus miesto savivaldybėje, valstybė iš šių darbuotojų per metus galėtų surinkti **nuo maždaug 2,44 mln. Eur** (projekto 100 mln. Eur ir įdarbinus 120 darbuotojų) **iki 10,17 mln. Eur papildomų mokesčių** (projekto 400 mln. Eur ir įdarbinus 500 darbuotojų). Šie mokesčiai apima gyventojų pajamų mokestį, socialinius draudimus bei darbdavio sumokamas įmokas (**3 lentelė**).

3 lentelė: Galimos papildomos įplaukos į valstybės biudžetą iš darbo santykių mokesčių

Darbo santykių mokesčiai		
SODRA skaičiuoklė		
Vilniaus m. sav. vidutinis DU	4 108,11 €	
Gyventojų pajamų mokestis	20%	821,62 €
Pensijų draudimas	8,72%	358,23 €
Privalomas sveikatos draudimas	6,98%	286,75 €
Ligos socialinis draudimas	1,99%	81,75 €
Motinystės socialinis draudimas	1,81%	74,36 €
Darbdavio sumokami mokesčiai	1,77%	72,71 €
Iš viso 1 darbuotojas per mėnesį:	1 695,42 €	
Iš viso 1 darbuotojas per metus:	20 345,04 €	
Iš viso 120 darbuotojų per metus (kai projekto vertė 100 mln. Eur):	2 441 404,80 €	
Iš viso 500 darbuotojų per metus (kai projekto vertė 400 mln. Eur):	10 172 520,00 €	

Saltinis: VŠĮ „Inovacijų agentūra, remiantis SODRA [skaičiuokle](#).

3.2. Pridėtinės vertės mokestis (PVM)

Įkūrus DI gamyklą, priklausomai nuo projekto dydžio ir sukurtų darbo vietų skaičiaus, valstybės biudžetas gautų reikšmingas papildomas PVM įplaukas. Vieno papildomo darbuotojo metinės PVM įmokos vidurkis siektų apie 25 745 Eur. Taigi, investavus 100 mln. Eur ir įdarbinus 120 darbuotojų, **papildomas surinktas PVM galėtų siekti apie 3,1 mln. Eur**, o projekto vertei esant 400 mln. Eur ir sukūrus 500 darbo vietų – net apie **12,9 mln. Eur**. PVM skaičiavimas grindžiamas efektyviu 11,1 proc. tarifu bei atsižvelgiant į vidutinės darbuotojų pajamas Vilniaus miesto savivaldybėje ir vidutinę taupymo normą (**4 lentelė**).

4 lentelė: Galimos papildomos įplaukos į valstybės biudžetą iš PVM

PVM mokestis		
Investuok Lietuvoje taikoma formulė:		$\text{vid. PVM} = (\text{Neto pajamos} - \text{vid. taupymas}) * \text{efektyvus PVM tarifas}$
Vilniaus m. sav. vidutinis DU	4 108,11 €	
Neto pajamos	2 485,41 €	
Vidutinė taupymo norma*	6,68%	166,03 €
Vidutinis vartojimas	2 319,38 €	
Efektyvus PVM tarifas**	11,1%	
Vidutinis PVM	257,45 €	
Iš viso 1 darbuotojas per metus:		25 745,17 €
Iš viso 120 darbuotojų per metus (kai projekto vertė 100 mln. Eur):		3 089 420,30 €
Iš viso 500 darbuotojų per metus (kai projekto vertė 400 mln. Eur):		12 872 584,60 €

Šaltinis: VŠĮ „Inovacijų agentūra, remiantis VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ taikoma formule.

Pastaba: *Lietuvos vidutinė taupymo norma 2023 m. [[nuoroda į Eurostat](#)]

**Pagal VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ taikoma formulė.

3.3. Pelno mokestis

Įkūrus DI gamyklą Lietuvoje ir projekto vertei esant 100–400 mln. Eur, valstybė galėtų potencialiai gauti reikšmingas papildomas pajamas ir iš pelno mokesčio. Remiantis „Investuok Lietuvoje“ taikoma formule, gaunamas potencialus pelnas galėtų būti apskaičiuotas pagal bendrą šalies ekonomikos pelningumo ir ilgalaikio turto santykį, kuris leidžia įvertinti, kokį pelną generuotų atitinkamo masto projektas. Atsižvelgiant į tai, kad gamykla įsipareigotų dalį paslaugų – pavyzdžiui, startuoliams – teikti nemokamai, apskaičiuotas pelnas buvo sumažintas 25 proc. Taikant 12 proc. efektyvų pelno mokesčio tarifą, skaičiuojama, kad valstybės biudžetą potencialiai papildytų **maždaug 1,29 mln. Eur per metus**, jei projekto vertė siektų 100 mln. Eur, ir **apie 5,14 mln. Eur per metus**, jei projekto vertė siektų 400 mln. Eur (**5 lentelė**).

5 lentelė: Galimos papildomos įplaukos į valstybės biudžetą iš pelno mokesčio

Pelno mokestis		
Investuok Lietuvoje taikoma formulė:		$\text{Pelnas prieš apmokestinimą} = \text{CAPEX} * \text{pelnas prieš apmokestinimą visoje ekonomikoje} / \text{ilgalaikis turtas visoje ekonomikoje}$
Pelnas prieš apmokestinimą visoje ekonomikoje*	14 484 099,00 €	
Ilgalaikis turtas visoje ekonomikoje**	81 108 366,00 €	
Iš viso sumokėta mokesčių 2023 m.	1 737 782,00 €	
Pelnas prieš apmokestinimą	17,86%	
Pelnas prieš apmokestinimą -25 proc.***	13,39%	
Efektyvus pelno mokesčio tarifas	12%	
Projektas A	80 000 000 €	100 000 000 €
Projektas B	320 000 000 €	400 000 000 €
Pelnas A	10 714 627,64 €	
Pelnas B	42 858 510,55 €	
Pelno mokestis A	1 285 526,08 €	
Pelno mokestis B	5 142 104,33 €	

Šaltinis: VŠĮ „Inovacijų agentūra, remiantis OSP duomenimis ir VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ taikoma formule.

Pastaba: * Nuoroda į šaltinį [[nuoroda](#)]; ** nuoroda į šaltinį [[nuoroda](#)]; *** dėl įsipareigojimo nemokamai teikti paslaugas startuoliams ir pan.